

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Відменко Юлія Валеріївна

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА
«РОЗВИТОК ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Студентки II курсу
групи Ф.м-91а

_____
(підпис)

Ю. В. Відменко

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр.

Кваліфікаційна робота магістра містить результати власних досліджень.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на
відповідне джерело

_____
(підпис)

Ю. В. Відменко

Керівник проф., д. е. н.

_____
(підпис)

В. Г. Боронос

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи магістра

на тему «РОЗВИТОК ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»

студентки Відменко Юлії Валеріївни

Актуальність теми кваліфікаційної роботи. Сучасне інформаційно-технологічне суспільство поглиблює взаємозв'язки і взаємозалежності серед країн світу, що, в наслідку, призводить до розмивання національних кордонів, а явищем, що лежить в основі таких процесів виступає глобалізація. За умов її всестороннього проникнення в усі галузі соціального життя, підвищення залежності національної економіки від впливу зовнішніх факторів посилюються вимоги до ефективності функціонування фінансової системи.

Подальший розвиток економіки, поглиблення економічних зв'язків, демократизація економічної діяльності, глобалізація і численність інших змін та процесів, що вникають у різних сферах суспільного життя мають потребу у зміні фінансової системи країни, яка відповідала б не лише реаліям сьогодення, а була каталізатором прогресивних змін. Дослідження аспектів розвитку економіки України, вирішення існуючих проблем і необхідності адаптації фінансової системи до світових тенденцій зумовлюють необхідність поглиблення розробки теоретико-методологічних основ при її трактуванні, формуванні та практичному застосуванні.

Мета кваліфікаційної роботи: обґрунтування теоретичних основ розвитку та функціонування фінансової системи України за умов глобалізаційних перетворень, визначення стану і структури окремих її складових, а також аналіз факторів впливу ескалації фінансової сфери під впливом глобалізації.

Об'єкт дослідження: процес розвитку фінансової системи України в умовах наростаючого впливу глобалізаційних перетворень.

Предмет кваліфікаційної роботи: фінансова система України загалом та окремі її складові, серед яких інституційні одиниці та відповідні сектори економіки, а також суб'єкти первинного рівня фінансової системи.

Основний результат роботи. Досліджено теоретичні особливості та проблеми структуризації фінансової системи України, що дало можливість вдосконалити теоретичні положення щодо трактування сутності фінансової системи. Визначено вплив глобалізаційних процесів на розвиток національних фінансових систем. Проведено оцінку стану та структури фінансової системи України у межах інституційних секторів економіки. Проаналізовано основні фінансові показники діяльності суб'єктів первинного рівня фінансової системи України. Оцінено фінансові результати зовнішньоекономічної діяльності, як зростаючого фактору розвитку фінансової сфери. Розроблено економетричну модель визначення впливу глобалізації на стан розвитку фінансової системи загалом на рівні макроекономічних показників, які слугують відображенням руху фінансових ресурсів на державному рівні.

Ключові слова: фінансова система, глобалізація, інституційний сектор, базовий (первинний) рівень, зовнішньоекономічна діяльність.

Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 45 сторінках, з яких список використаних джерел із 72 найменувань. Робота містить 5 таблиць, 21 рисунок, а також 4 додатки, які розміщені на 20 сторінках.

Рік захисту роботи – 2020 рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

_____ (науковий ступінь, учене звання)

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

«__» _____ 2020 р.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
студенту II курсу, групи Ф.м-91а

Відменко Юлії Валеріївни

1. Тема роботи «Розвиток фінансової системи України в умовах глобалізації» затверджена наказом по СумДУ №1843-III від «01» грудня 2020 року.
2. Термін подання студентом закінченої роботи «11» грудня 2020 року.
3. Мета кваліфікаційної роботи: обґрунтування теоретичних основ розвитку та функціонування фінансової системи України за умов глобалізаційних перетворень, визначення стану і структури окремих її складових, а також аналіз факторів впливу ескалації фінансової сфери під впливом глобалізації.
4. Об'єкт дослідження: процес розвитку фінансової системи України в умовах наростаючого впливу глобалізаційних перетворень.
5. Предмет кваліфікаційної роботи: фінансова система України загалом та окремі її складові, серед яких інституційні одиниці та відповідні сектори економіки, а також суб'єкти первинного рівня фінансової системи.
6. Кваліфікаційна робота виконується на матеріалах звітності Державної служби статистики України, звітності Міністерства фінансів України, звітності Міждержавного банку і Статистичного комітету СНД.
7. Орієнтовний план кваліфікаційної роботи, терміни подання розділів керівникові та зміст завдань для виконання поставленої мети.

№ пор.	Назва розділу	Термін подання
1	Теоретичні аспекти розвитку фінансової системи України в умовах глобалізації	07.12.2020
2	Оцінка стану та структури складових фінансової системи України	09.12.2020
3	Фактори розвитку фінансової системи України в умовах глобалізації	09.12.2020

Зміст завдань для виконання поставленої мети кваліфікаційної роботи магістра:

У розділі 1 необхідно провести аналіз теоретико-методологічних особливостей та проблем структуризації фінансової системи України, визначити вплив глобалізаційних процесів на розвиток національних фінансових систем.

У розділі 2 необхідно проаналізувати фінансові ресурси інституційних секторів економіки та первинного рівня фінансової системи України.

У розділі 3 необхідно оцінити зовнішньоекономічну діяльність та вплив глобалізаційних процесів на розвиток фінансової системи України.

8. Консультації щодо виконання роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Боронос В. Г., проф., д. е. н.		
2	Боронос В. Г., проф., д. е. н.		
3	Боронос В. Г., проф., д. е. н.		

9. Дата видачі завдання: «16» жовтня 2020 року

Керівник кваліфікаційної роботи _____
(підпис)

Завдання до виконання одержав _____
(підпис)

В. Г. Боронос
(ініціали, прізвище)

Ю. В. Відменко
(ініціали, прізвище)

ЗМІСТ

Перелік скорочень, умовних познач, одиниць і термінів	Ошибка! Закладка не определена.
Вступ.....	7
1 Теоретичні аспекти розвитку фінансової системи України в умовах глобалізації.....	10
1.1 Теоретико-методологічні особливості і проблеми десеріалізації фінансової системи України.....	10
1.2 Вплив глобалізаційних процесів на розвиток національних фінансових систем	Ошибка! Закладка не определена.
2 Оцінка стану та структури складових фінансової системи України	Ошибка! Закладка не определена.
2.1 Етапи та динаміка руху фінансових ресурсів інституційних секторів економіки.....	Ошибка! Закладка не определена.
2.2 Фінансово-економічні показники діяльності суб'єктів первинного рівня фінансової системи України	Ошибка! Закладка не определена.
3 Фактори розвитку фінансової системи України в умовах глобалізації	Ошибка! Закладка не определена.
3.1 Зовнішньоекономічна діяльність як інтенсифікуючий фактор впливу на розвиток фінансової системи	Ошибка! Закладка не определена.
3.2 Оцінка впливу глобалізаційних процесів на розвиток фінансової системи України	Ошибка! Закладка не определена.
Висновки	16
Список використаних джерел	19
Додаток А Аналіз теоретичних основ становлення фінансової системи під впливом глобалізації.....	27
Додаток Б Аналіз фінансових ресурсів суб'єктів фінансової системи Україн..	31

Додаток В Аналіз фінансово-економічних показників зовнішньоекономічної діяльності країн СНД.....	41
Додаток Г Економетричний аналіз впливу факторів невизначеності глобалізації на розвиток фінансової системи	44

ВСТУП

Сучасне інформаційно-технологічне суспільство поглиблює взаємозв'язки і взаємозалежності серед країн світу, що, в наслідку, призводить до розмивання національних кордонів, а явищем, що лежить в основі таких процесів виступає глобалізація. За умов її всестороннього проникнення в усі галузі соціального життя, підвищення залежності національної економіки від впливу зовнішніх факторів посилюються вимоги до ефективності функціонування фінансової системи. Дослідження аспектів розвитку економіки України, вирішення існуючих проблем і необхідності адаптації фінансової сфери до світових тенденцій зумовлюють необхідність поглиблення розробки теоретико-методологічних основ при її трактуванні, формуванні та практичному застосуванні.

Подальший розвиток економіки, поглиблення економічних зв'язків, демократизація економічної діяльності, глобалізація і численність інших змін та процесів, що вникають у різних сферах суспільного життя мають потребу у зміні фінансової системи країни, яка відповідала б не лише реаліям сьогодення, а була каталізатором прогресивних змін.

Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних основ розвитку та функціонування фінансової системи України за умов глобалізаційних перетворень, визначення стану і структури окремих її складових, а також аналіз факторів впливу ескалації фінансової сфери під впливом глобалізації.

На основі зазначеної мети виникає необхідність у вирішенні таких завдань, як:

- дослідження теоретичних особливостей і проблем структуризації фінансової системи України;
- визначення чутливості національних фінансових систем на вплив глобалізаційних перетворень;
- оцінка стану і структури фінансової системи України у межах інституційних секторів економіки;

- аналіз основних фінансових показників діяльності суб'єктів, що перебувають на первинному рівні національної фінансової системи;
- оцінювання фінансових результатів зовнішньоекономічної діяльності, як зростаючого чинника у розвитку фінансової сфери;
- розроблення моделі функціонування фінансової системи України через призму глобалізаційних змін.

Об'єктом дослідження є процес розвитку фінансової системи України в умовах наростаючого впливу глобалізаційних перетворень.

Предметом кваліфікаційної роботи виступає фінансова система України загалом та окремі її складові, серед яких інституційні одиниці та відповідні сектори економіки, а також суб'єкти первинного рівня фінансової системи.

В основі теоретико-методологічних засад дослідження лежить система загальнонаукових і економічних принципів, положення та методи наукового пізнання, застосування яких обумовлено метою та завданнями. У роботі використовувалися такі методи дослідження, як порівняння, аналіз та синтез науково-практичних знань, статистичні спостереження впливу глобалізаційних перетворень, методи, що включають структурний та системний аналіз, а також методи дедукції та індукції.

Інформаційною базою з питань розвитку фінансової системи в умовах глобалізаційних процесів є підручники, навчальні посібники, дисертаційні роботи відповідної тематики, результати теоретичних та практичних розробок, періодичні наукові видання, законодавча база України, а також статистичні дані сайту Міністерства фінансів, Державної служби статистики України, дані, опубліковані Міждержавним статистичним комітетом СНД та Міждержавним банком.

Науковою новизною одержаних результатів є поглиблення і вдосконалення теоретико-методологічних положень щодо обґрунтування впливу глобалізаційних процесів на розвиток фінансової системи на рівні макро– та мікроекономічних показників. Основними результатами, що відображають наукову новизну роботи є:

- виокремлено базовий рівень фінансової системи, що включає, в першу чергу, юридичних та фізичних осіб;

– вдосконалено методику аналізу стану та структури фінансової системи шляхом розроблення послідовності оцінки окремих макроекономічних показників, що слугують відображенням руху фінансових ресурсів, при якому кожний окремий показник виступає сальдом надходження і використання ресурсів на певних етапах економічного процесу;

– визначено можливість оцінки ступеня інтегрованості фінансової системи України у мережу світової фінансової системи, що залежить від ступеня розвитку її зовнішньоекономічних зв'язків і проникнення глобалізаційних процесів в її економіку;

– запропоновано економетричну модель визначення впливу глобалізації на стан розвитку фінансової системи загалом на рівні макроекономічних показників, які слугують відображенням руху фінансових ресурсів на державному рівні.

Практичне значення отриманих результатів роботи полягає в тому, що теоретико-методичні і науково-практичні результати можуть бути використані з метою аналізу реального стану розвитку фінансової системи України в цілому та окремих її складових на основі врахування впливу глобалізаційних процесів, що притаманні світовому ринку.

Основні положення та результати кваліфікаційного дослідження роботи апробовано: Боронос В. Г. Розвиток базового рівня фінансової системи України в умовах глобалізації / В. Г. Боронос, Ю. В. Відменко, Л. Б. Рябушка // Вісник СумДУ. Серія «Економіка». – 2020. – № 1. – С. 25-34; Боронос В. Г. Вплив глобалізаційних процесів на розвиток національних фінансових систем / В. Г. Боронос, Ю. В. Відменко // Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної on-line конференції «Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України» (19-20 листопада 2020 р.). – Суми : Сумський державний університет, 2020. – С.119-122.

1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

1.1 Теоретико-методологічні особливості і проблеми десеріалізації фінансової системи України

Сучасна фінансово-економічна література, що досліджує особливості і проблеми фінансової системи, які є необхідними для визначення специфіки цієї сфери і знаходження шляхів для її модернізації, ускладнює невизначеність підходів у частині її структурних змін із врахуванням якісних ознак, які відбулися впродовж останнього часу [1]. Світові тенденції розвитку економіки визначають, що на її ефективність, формування і реалізацію відповідної політики значно впливає рівень організації фінансової системи. Зі свого боку, організація самої фінансової системи перебуває у залежності від еквівалентного розуміння її сутності, особливостей, проблем і завдань, які є характерними для неї [2].

У додатку А наведено основні методичні підходи щодо розуміння сутності поняття «фінансова система». В узагальненому вигляді можемо визначити, що більшість науковців розглядають її за внутрішньою будовою та організаційною структурою. Зважаючи на багатогранність аналізованого поняття, вважаємо, що фінансова система з боку внутрішньої структури являє собою сукупність відокремлених та взаємопов'язаних між собою сфер і ланок фінансових відносин, які слугують відображенням специфічних форм і методів розподілу та перерозподілу вартості ВВП, а також апарату управління та правового забезпечення при створенні та використанні централізованих й децентралізованих грошових фондів [3, 4].

Організаційна структура фінансової системи передбачає певну сукупність фінансових органів й інституцій, на яких покладено завдання щодо управління грошовими потоками і фондами грошових ресурсів у економіці країни, та які представляють собою систему управління фінансами кожної країни [5].

В основі будь-якої фінансової системи мають лежати певні принципи, виконання яких генерує системний характер фінансових відносин, які виникають між суб'єктами економіки в процесі їх діяльності. Фінансова система України повинна нарощувати внутрішній потенціал у вигляді запасу міцності, який буде в змозі протидіяти негативним внутрішнім і зовнішнім проявам. Це призводить до потреби внутрішньої стійкості, що включає самодостатність і конкурентоспроможність, які знаходять своє відображення у кореляційних принципах, перелік яких наведено у таблиці А.2 [6].

Фінансова система України, яка є невід'ємною частиною глобальної фінансової системи, має бути, в першу чергу, організаційно і фінансово стійкою, а також відповідати рисам стабільності, ефективності, незалежності і конкурентоспроможності. Проте на практиці зазначені риси продовжують залишатися недосягнутими. При щонайменших змінах на просторах світової фінансової системи внутрішній ринок країни одразу починає відчувати на собі усі ці коливання, що призводить до нездатності фінансової системи здійснювати своє призначення. Іншою проблемою теоретичного плану, яка нерозривно пов'язана із практичним значенням фінансів є структуризація фінансових систем, інакше кажучи, конкретизація переліку взаємопов'язаних складових, які здійснюють вплив один на одного у процесі відтворення. Економічна література надає різноманітні трактування щодо сутності і структури фінансової системи [7, 8].

Злиття фінансової системи України з міжнародним економічним середовищем спричиняє необхідність врахування впливу глобального простору на останню, а також використання найкращих міжнародних практик у частині створення всеохоплюючої гілки фінансових інститутів й інфраструктурного забезпечення в цілому з метою ефективного функціонування усіх секторів економіки, створення належної системи в управлінні фінансами тощо [9].

На рисунку 1.1 представлено модель світової фінансової системи.

Зазначена схема демонструє всебічний характер усесвітньої фінансової системи аналогічно тому, яким чином національні фінансові системи мають охоплювати, поступово наближаючись, до 100 % всієї економіки.

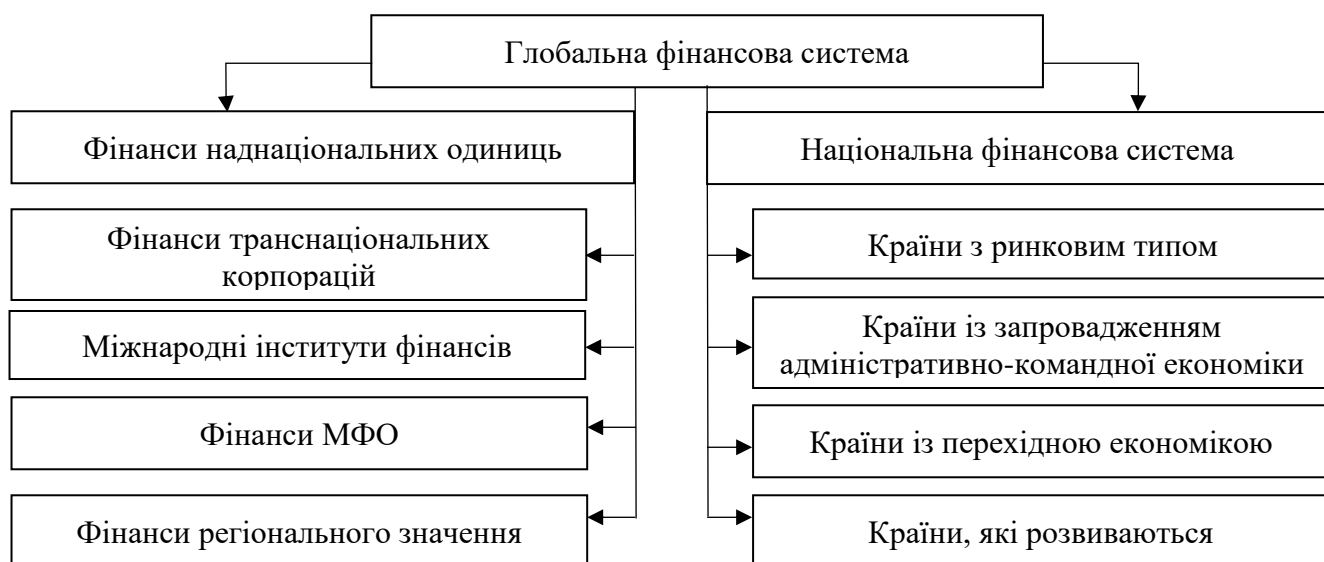

Рисунок 1.1 – Світова фінансова система [1]

Більшість науковців сучасності вважають, що фінансова система України характеризується рисами перехідної економіки, серед яких:

- низько капіталізована банківська система і фондовий ринок у відношенні до ВВП;
- нерозвинена інституційна структура фінансового ринку, найбільшою мірою у частині формування і функціонування небанківських учасників ринку;
- у населення відсутні надійні інструменти для формування заощаджень або здійснення інвестування;
- непрозора та незбалансована система державного оподаткування;
- непослідовні реформи сфери соціального і пенсійного забезпечення [11]

Сфери фінансових систем перебувають у прив'язці залежно від рівнів економік, у складі яких, зазвичай, виділяють мікро-, макро- та мегарівні, кожному з яких стоїть у відповідності належна сфера у фінансовій системі. У свою чергу, кожна сфера ділиться на ланки, виходячи зі специфіки фінансових відносин [12].

Сфери і ланки фінансової системи генерують її дворівневу структуру. Відображення фінансової системи у схематичному вигляді представляє фрагментарний вигляд. Що стосується списку економічних ознак, що перебувають у основі формування вітчизняної фінансової системи, думки українських вчених

практично сходяться на одному [13]. Найпопулярніший у економічній літературі перелік складових при дворівневій структурі відображено на рисунку 1.2.

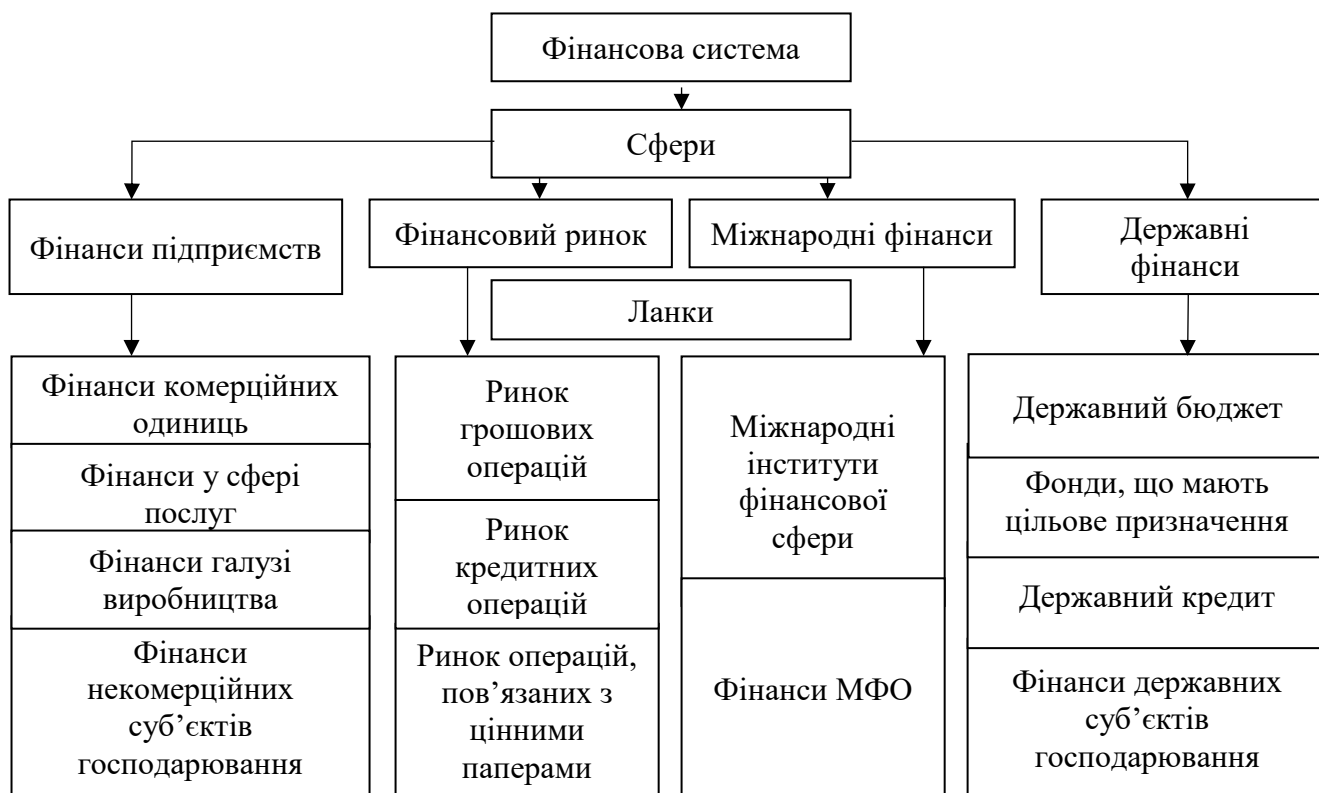

Рисунок 1.2 – Структура дворівневої фінансової системи [14]

При цьому, у зарубіжній практиці розгляд ієрархії фінансової системи визначає домінування інституціонального підходу, що слугує відображенням участі функціонуючих інституціональних одиниць при переміщенні фінансових ресурсів між заощадниками і позичальниками. У такому разі фінансова система відображає рух ресурсів між її суб'єктами, спираючись на діяльність фінансового ринку і фінансових посередників, що забезпечують умови прямого та непрямого фінансування у діяльності суб'єктів економіки (рис. 1.3) [15].

Таким чином, фінансова система через вплив фінансових інститутів організовує фінансові ресурси, що призводить до перетворення пасивних заощаджень в активні ресурсні вкладення. Особливої актуальності це набуває за посиленого розвитку ринкової інфраструктури. Однак при меті трансформації

фінансової системи у засіб зростання ефективності виробництва і добробуту населення цього недостатньо.

Інтеграція у світову фінансову систему змушує фінансові системи країн відчувати посилений вплив з боку великих економічних гравців.

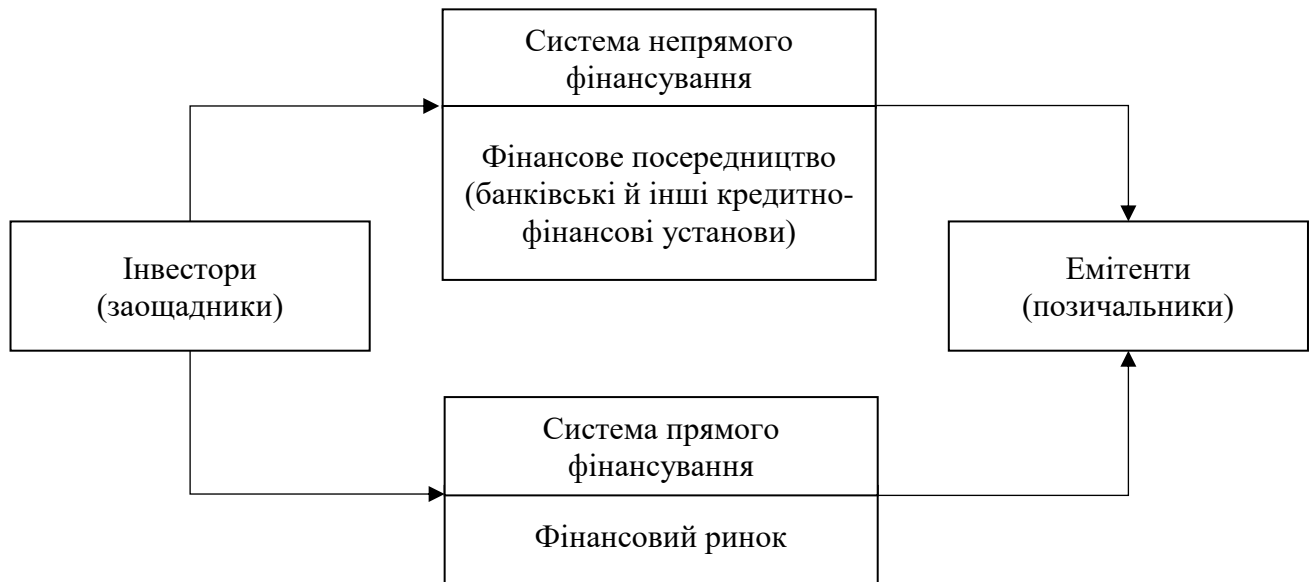

Рисунок 1.3 – Ланки фінансової системи при ринкових потоках грошових коштів [16]

Видатною подією для розвитку фінансової системи України став її перехід на систему міжнародних стандартів рахівництва, яка передбачає структурування економічної системи за секторами, що сформувало новий показник структуризації фінансової системи. Ця структуризація відзначається перевагами, так як корелює з рівнями управління економікою загалом і представляє статистичну інформацію, яка є надзвичайно важливою для повноцінного аналізу стану фінансової системи та знаходження шляхів її покращення [17].

Додатковою інформаційною базою при визначенні структури і стану економічної системи країни виступає система національних рахунків, яка спирається на міжнародні стандарти і відзначається глобалізованим характером. Вона слугує відображенням структури та стану фінансової сфери на рівні відокремлених секторів економіки, що створює додаткові можливості у наукових

дослідженнях і практичному поліпшенні існуючого стану фінансової системи. Разом з тим, секторальний рівень в жодному разі не суперечить та не заміняє собою загальносвітові складові системи, а навпаки нерозривно доповнює такий перелік, оскільки знаходиться на певному рівні формування фінансових відносин і управління економікою в цілому [18].

ВИСНОВКИ

За умов зростаючого впливу світових процесів на фінансові системи країн та посилення взаємозалежності національних економік розгляд проблем глобалізації є особливо актуальним. Кількісно глобалізація знаходить своє відображення у випереджальних темпах зростання міжнародного обміну товарами, послугами, технологіями і капіталом порівняно зі зростанням національного виробництва. Якісна сторона глобалізаційних явищ виявляється у посиленні взаємозв'язків та взаємозалежності між національними господарствами.

Глобалізація означає, перш за все, зростаючий взаємозв'язок національних економік, посилення взаємозалежності і взаємовпливу різних факторів і сфер діяльності в області світового господарства, викликане якісно новим рівнем інтернаціоналізації, розширенням інтенсифікації та масштабів транскордонних переміщень товарів, послуг, капіталів, інформації та робочої сили, що супроводжується створенням транснаціональних промислових виробництв, фінансових, телекомунікаційних та інших мереж.

У рамках активізації глобалізаційних процесів найбільш активного розвитку зазнає її фінансова складова, яка представляє собою поступове об'єднання національних фінансових систем в єдину систему світового господарства. У ході фінансової глобалізації відбувається зближення фінансових систем, збільшення активності транснаціональних банків і транснаціональних корпорацій, розвиток всесвітніх фінансових центрів, зростання світових фінансових потоків та прямих іноземних інвестицій, розвиток фінансових інновацій тощо.

Фінансова система України, що є невіддільною частиною світового господарства, характеризується прогресивними поглядами на суть та її структурізацію. Сучасне визначення фінансової системи, як економічної категорії формується, виходячи із впливу внутрішніх та зовнішніх факторів. Досягнення структурного взаємозв'язку і доречної субординації цієї дефініції стало необхідною вимогою наступних теоретичних напрацювань, еволюції

універсального розуміння і трактування фінансової системи, що забезпечує інтегральний характер виникнення фінансових відносин.

У ході роботи було проведено дослідження розвитку фінансової системи у межах показників, які віддзеркалюють загальний обсяг, розподіл і використання фінансових ресурсів серед її суб'єктів. Найбільш узагальненим показником, що характеризує розвиток національних фінансових систем на макроекономічному рівні є показники валового внутрішнього продукту у розрізі категорій доходу і використання. Порівняння цих значень є відображенням процесів розподілу і перерозподілу ресурсів фінансової системи, які відбуваються між економічними одиницями при фінансово-господарській діяльності.

Розвиток фінансової архітектури на рівні інституційних секторів економічної системи України визначається стійким та довгостроковим процесом перерозподілу ресурсів зі сфери виробництва у сектор загальнодержавного управління та домогосподарств. При цьому, переважна частина фінансових ресурсів продовжує залишатися у розпорядженні сектору нефінансових корпорацій. Відмітимо, що в основі національного багатства країни мають лежати внутрішні джерела фінансування, що сприяє зростанню можливостей фінансової системи до нарощення свого потенціалу розвитку. Однак, сформуванню такого обсягу фінансових ресурсів більш-менш у повній мірі у рамках інституційних одиниць економічної системи здатний лише сектор фінансових корпорацій і домашніх господарств.

Проведене дослідження дало можливість проаналізувати первинний рівень фінансової системи на основі типових показників фінансової діяльності суб'єктів підприємницької діяльності та домогосподарств. Серед них, показники, що слугують відображенням кількісної та якісної зміни стану у локальній та загальній системі складових, фінансовий результат і показники ефективності діяльності в цілому, а також доходи і витрати населення тощо, що комплексно відтворюють рух фінансових ресурсів та взаємозв'язки суб'єктів фінансової системи.

Базовий рівень фінансової системи яскраво відчуває вплив глобалізаційних перетворень. Так, в Україні безперервно здійснюються заходи, спрямовані на транснаціоналізацію вітчизняних виробництв, одним з яких, є перехід на

міжнародні стандарти фінансової звітності. Загалом визначено, що у розвитку фінансової системи України період кризи 2014-2015 рр. позначився на діяльності всіх суб'єктів, що виявилось у різкому скороченні їх фінансових можливостей.

З метою оцінки впливу глобалізації на розвиток фінансової сфери України було проведено аналіз зовнішньоекономічної діяльності у межах країн СНД, що дало змогу визначити необхідність модернізації вітчизняної фінансової системи, що пов'язано із входженням у структуру світового господарства і зростання вразливості не лише з боку внутрішніх, але і зовнішніх факторів впливу. У рамках зовнішньоекономічної діяльності передове місце посідає експорт й імпорт товарів та послуг, що має базуватись на еквівалентному обміні, наслідком чого є захист національної економіки від фінансових ризиків.

Порівняння основних показників зовнішньоекономічної діяльності України у системі країн СНД визначило високий рівень торгової і, підвищення фінансової, відкритості вітчизняної економіки, що є показником зростання її залежності від умов світової кон'юнктури й інших факторів зовнішнього спрямування. Підвищення відкритості економіки за результатами зовнішньоекономічної діяльності виступає передумовами щодо включення у глобалізаційні процеси фактично всіх суб'єктів економічних відносин, так як стимулює конкуренцію між виробниками продукції у межах зовнішнього та внутрішнього ринку.

З метою визначення впливу глобалізації на стан розвитку фінансової системи України на макроекономічному рівні було запропоновано економетричну модель залежності ВВП країни від ряду факторів. В результаті визначено, що одним з найсуттєвіших є вплив експортних операцій на показник валового внутрішнього продукту. Отримані в процесі моделювання результати можуть бути використані для вироблення механізму захисту інституційних трансформацій фінансової системи, викликаних процесами фінансової глобалізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Коваленко В. М. Розвиток фінансової системи України в умовах глобалізації : монографія / В. М. Коваленко, О. В. Коваленко. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 236 с.
2. Ванькович Д. В. Теоретико-методологічні засади та механізм реалізації фінансової політики в Україні : дисертація д. е. н., спец. 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит / Д. В. Ванькович ; Міністерство освіти і науки України, Львівський національний університет ім. І. Франка. – Львів, 2014. – 416 с.
3. Орехов М. О. Структурні трансформації фінансових систем в умовах глобальної діджиталізації / М. О. Орехов // Економіка і організація управління. – 2018. – № 3 (31). – С. 127-136.
4. Финансы и кредит. Финансы и финансовая система : учебное пособие / Н. Л. Гончарова, И. Н. Люкевич, О. С. Надежина [и др.] ; за ред. : Н. Л. Гончарова. – Санкт-Петербург : Санкт-Петербургский политехнический университет Петра Великого, 2018. – 648 с.
5. Старкова О. Я. Финансы : учебное пособие / О. Я. Старкова ; М-во с.-х. РФ, федеральное гос. бюджетное образов. учреждение высшего образов, Пермский гос. аграрно-технолог. ун-т. им. акад. Д. Н. Прянишникова. – Пермь : ИПЦ «Прокрость», 2017. – 207 с.
6. Уткіна М. С. Щодо принципів фінансової системи України / М. С. Уткіна // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. – 2016. – № 41 (2). – С. 72-75.
7. Опарін В. М. Модернізація фінансової інфраструктури як основа забезпечення стабільності національної економіки [Електронний ресурс] / В. М. Опарін // Ефективна економіка. – 2015. – № 5. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4042> (дата звернення: 09.11.2020).
8. Орел В. М. Фінансова система як невід’ємна складова економічного процесу країни / В. М. Орел // Український журнал прикладної економіки. – 2016. –

№ 1 (1). – С. 141-152.

9. Олійник А. А. Міжнародні фінансові організації як складова фінансової глобалізації [Електронний ресурс] / А. А. Олійник // Ефективна економіка. – 2017. – № 10. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5821> (дата звернення: 15.11.2020).
10. Транснаціоналізація і конкурентний розвиток національних економік: теорія і практика країн, що розвиваються : монографія / Л. В. Руденко-Сударєва, О. М. Мозговий, В. В. Токарь [та ін.] ; за ред. : Л. В. Руденко-Сударєвої. – К. : КНЕУ, 2015. – 270 с.
11. Воробієнко П. П. Перехідна економіка: теорія та практика : монографія / П. П. Воробієнко, Т. І. Лозова, Г. Ю. Олійник. – Одеса : ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2018. – 276 с.
12. Глущенко А. С. Фінанси : навчальний посібник / А. С. Глущенко. – Львів : «Магнолія 2006», 2014. – 440 с.
13. Король М. М. Сутність та особливості функціонування моделей фінансових систем в умовах глобалізації / М. М. Король // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. – 2020. – № 31 (70). – С. 5-9.
14. Фінанси : практикум / І. О. Школьник, Н. А. Дехтяр, О. В. Люта [та ін.] ; за ред. : І. О. Школьник. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. – 218 с.
15. Мищак О. В. Міжнародні фінанси : навч. посібник / О. В. Мищак, Т. Я. Андрейків, І. Р. Чуй – Львів : Львівський торговельно-економічний університет, 2020. – 196 с.
16. Міжнародні фінанси : навчальний посібник / ред. М. Макаренко, И. Дьяконова. – К. : Центр навчальної літератури, 2019. – 548 с.
17. Коваль О. О. Тенденції розвитку системи макроекономічного рахівництва в сучасних умовах / О. О. Коваль // Вісник Хмельницького національного університету. – 2016. – № 3 (1). – С. 84-87.
18. Задорожна Р. П. Методологічні особливості відображення фінансового сектору в системах макроекономічної статистики / Р. П. Задорожна // Збірник наукових праць ЧДТУ. – 2020. – № 58. – С. 52-59.
19. Боронос В. Г. Вплив глобалізаційних процесів на розвиток національних

- фінансових систем / В. Г. Боронос, Ю. В. Відменко // Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної on-line конференції «Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України». – Суми : СумДУ, 2020.– С.119-122.
- 20.Безпека та конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації : монографія / О. С. Власюк, А. І. Мокій, О. І. Іляш, В. І. Волошин [та ін.]. – К. : НІСД, 2017. – 384 с.
- 21.Кирилов Ю. Є. Вплив процесів глобалізації на розвиток національних економіки [Електронний ресурс] / Ю. Є. Кирилов // Ефективна економіка. – 2016. – № 12. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5297> (дата звернення: 20.11.2020).
- 22.Дятлова В. В. Глобализация мировой экономики: современные тенденции и противоречия процесса / В. В. Дятлова, Н. В. Бородаенко, К. В. Положенцева // Менеджер. Вестник ДонДУУ. – 2016. – 2 (71). – С. 16-23.
- 23.Житар М. О. Вплив фінансової глобалізації на формування фінансової архітектури / М. О. Житар, О. О. Сосновська // Економіка і організація управління. – 2019. – № 3 (35). – С. 39-50.
- 24.Шевченко Л. М. Воздействие глобализации на устойчивость национальной финансовой системы / Л. М. Шевченко // Вестник Саратовского государственного социально-экономического университета. – 2014. – № 3. – С. 108-112.
- 25.Максименко-Новохрост Т. В. Влияние финансовой глобализации на трансформацию национальных финансовых систем / Т. В. Максименко-Новохрост // Материалы международной научно-практической конференции «Стратегические направления социально-экономического и финансового обеспечения развития национальной экономики». – Минск : ГИУСТ БГУ, 2016. – С. 160-161.
- 26.Дрюк Т. В. Особенности и проблемы финансовой глобализации на современном этапе / Т. В. Дрюк, А. М. Люкшин // Материалы международной научно-практической интернет-конференции «Публичные и частные финансы в

- инновационной экономике». – Москва : Российский экономический университет имени Г. В. Плеханова, 2017. – С. 71-79.
27. Карцева Н. С. Финансовая глобализация: за и против / Н. С. Карцева, Ю. А. Анисимова // Молодой ученый. – 2015. – № 3 (83). – С. 424-425.
28. Фінансова глобалізація і євроінтеграція : підручник / ДННУ «Академія фінансового управління» ; ред. О. Г. Білоруса, Т. І. Єфименко. – К. : ДННУ «Академія фінансового управління», 2015. – 496 с.
29. Онищенко С. Фінансова глобалізація як складний інтегрований об'єктивний процес / С. Онищенко // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2016. – № 4 (8). – С. 126-134.
30. Аджимет Г. Х. Анализ деятельности ТНК ЕС в условиях глобализации мировой экономики / Г. Х. Аджимет., Ю. А. Воронова // Ученые записки Крымского инженерно-педагогического университета. – 2017. – № 2 (56). – С. 18-26.
31. Бородин А. Н. Влияние транснациональных корпораций (ТНК) на обеспечение экономического роста на национальном уровне / А. Н. Бородин // Проблемы современной экономики. – 2017. – № 4 (64). – С. 73-75.
32. Гладкая С. В. Влияние финансовой глобализации на развитие транснациональных корпораций [Электронный ресурс] / С. В. Гладкая // Управление экономическими системами. – 2018. – № 12. – Режим доступа : <http://uecs.ru/innovacii-investicii/item/5326-2018-12-26-08-24-45> (дата обращения: 15.11.2020).
33. Лебедева Л. Ф. Факторы и условия трансатлантической интеграции / Л. Ф. Лебедева, Г. Ф. Фейгин // США и Канада: экономика, политика, культура. – 2015. – № 5. – С. 7-16.
34. Прогунова Л. В. ЕС и США экономические связи: роль ТНК / Л. В. Прогунова // Альманах мировой науки. – 2017. – № 22 (17). – С. 124-127.
35. Залозная Г. М. Развитие национально-государственных экономических систем в условиях глобализации: общие закономерности и российская специфика : автореферат д. э. н, спец. 08.0001 – экономическая теория / Г. М. Залозная ; Министерство науки и высшего образования, Саратовский государственный социально-экономический университет. – Оренбург : Центр ОГАУ, 2015. – 44 с.

36. Колпакова Г. М. Основные направления финансирования экономики в условиях глобализации / Г. М. Колпакова, Ю. В. Евдокимова // *Світове господарство і міжнародні економічні відносини*. – 2017. – № 3 (189). – С. 26-33.
37. Соколова М. А. Влияние процессов финансовой глобализации на национальную экономику / М. А. Соколова, В. Н. Тишина // *Молодой учёный*. – 2015. – № 6 (86). – С. 465-468.
38. Шпенюк О. Є. Вплив фінансової глобалізації на розвиток національної економіки / О. Є. Шпенюк // *Економіка і прогнозування*. – 2014. – № 1. – С. 145-159.
39. Парфенова Л. Б. Национальные и мировые финансы: современные тенденции и особенности : учебное пособие / Л. Б. Парфенова, И. Г. Кузьмин, А. С. Тростин. – Ярославль : Ярославский государственный университет им. П. Г. Демидова, 2015. – 112 с.
40. Уткіна М. С. Адміністративно-правові засади функціонування фінансової системи України : дис. канд. юр. наук : спец. 12.00.07 — адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право / М. С. Уткіна ; Міністерство освіти і науки України, Сумський державний університет. – Суми, 2018. – 221 с.
41. Єфименко Т. І. Фінанси інституційних секторів економіки України : навч. посіб. / Т. І. Єфименко, М. М. Єрмошенко ; за ред. : Т. І. Єфименко, М. М. Єрмошенка. – К. : ДННУ «Академія фінансового управління», 2014. – 584 с.
42. Базь Д. В. Модель динамики ВВП Украины с распределенным лагом / Д. В. Базь, М. А. Наумова // *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ ім. В. Стуса*. – 2016. – № 1 (8). – С. 153-157.
43. Статистична інформація [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 17.10.2020).
44. Луцків О. М. Відтворювальний ресурс економічного зростання: особливості формування та нарощування / Луцків О. М. // *Науковий вісник Ужгородського університету*. – 2016. – № 1 (47). – С. 95-99.
45. Коломоець М. О. Аналіз диференціації регіонального розвитку за валовою доданою вартістю / Коломоець М. О. // *Управління розвитком*. – 2014. – № 11 (174). – С. 139-143.

46. Дропа Я. Б. Фінансові ресурси розвитку національної економіки України : дисертація д. е. н., спец. 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит / Дропа А. Б. ; Міністерство освіти і науки України, Львівський національний університет ім. І. Франка. – Львів, 2017. – 533 с.
47. Боронос В. Г. Розвиток базового рівня фінансової системи України в умовах глобалізації / В. Г. Боронос, Ю. В. Відменко, Л. Б. Рябушка // Вісник СумДУ. Серія «Економіка». – 2020. – № 1. – С. 25-34.
48. Воронюк Т. А. Проблеми забезпечення конкурентоспроможності промислових підприємств України в умовах глобалізації та євроінтеграції / Т. А. Воронюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2016. – № 17 (1). – С. 61-63.
49. Бусарева Т. Г. Макрорегуляторне забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних ТНК / Т. Г. Бусарева // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2019. – № 24 (1). – С. 64-70.
50. Туболец І. І. Глобалізація міжнародних фінансових ринків / І. І. Туболец, О. В. Ткаліч // Науковий вісник ІФНТУНГ. Серія: Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості. – 2019. – № 1 (19). – С. 133-141.
51. Карпова В. Б. Влияние глобализации на формирование факторов развития конкурентной среды предприятий высокотехнологичных отраслей / В. Б. Карпова, А. В. Зайцев // Российское предпринимательство. – 2016. – № 18. – С. 2257-2270.
52. Савич А. Особенности маркетинговой деятельности промышленных предприятий в условиях глобализации / А. Савич // Журнал европейской экономики. – 2015. – № 14 (1). – С. 56-64.
53. Диба О. М. Інноваційний розвиток підприємств в умовах глобалізації / О. М. Диба // Стратегія економічного розвитку України. – 2018. – № 42. – С. 111-118.
54. Приданникова Ю. Є. Статистичний аналіз динаміки і структури основних індикаторів рівня розвитку матеріального добробуту населення [Електронний ресурс] / Ю. Є. Приданникова // Ефективна економіка. – 2019. – № 10. – Режим доступу : http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2019/176.pdf (дата

звернення: 18.10.2020).

- 55.Харламова А. А. Глобализация и процесс обеспечения экономической безопасности государства / Харламова А. А. // Петербургский экономический журнал. – 2016. – № 4. – С. 6-11.
- 56.Митропольская-Родионова Н. В. Внешнеэкономическая деятельность в условиях глобализации мировой экономики / Н. В. Митропольская-Родионова, А. Б. Конобеева // Материалы X международной научно-практической конференции «Наука и просвещение». – European research, 2017. – С. 91-94.
- 57.Покровская В. В. Внешнеэкономическая деятельность : учебник для бакалавриата и магистратуры / В. В. Покровская. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Издательство Юрайт, 2016. – 376 с.
- 58.Бондаренко Н. М. Розвиток зовнішньоекономічної діяльності в умовах глобалізації економіки / Н. М. Бондаренко, К. Е. Червонченко // Соціальна економіка. – 2020. – № 59. – С. 105-117.
- 59.Довгалюк В. В. Роль фінансової глобалізації у розвитку фінансового ринку [Електронний ресурс] / В. В. Довгалюк // Ефективна економіка. – 2016. – № 7. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5081> (дата звернення: 01.11.2020).
- 60.Статистика [Электронный ресурс] / Информационный портал Межгосударственный банк. – Режим доступа : <http://www.isbnk.info/statistics.html> (дата обращения: 18.10.2020).
- 61.Статистика СНГ [Электронный ресурс] / Межгосударственный статистический комитет Содружества независимых государств. – Режим доступа : <http://www.cisstat.com/> (дата обращения: 18.10.2020).
- 62.Гурова И. П. Прямые иностранные инвестиции и глобализация экономики / И. П. Гурова // Международный научный журнал «Символ науки». – 2016. – 10 (1). – С. 56-60.
- 63.Сириченко Н. С. Розвиток міжнародного інвестування в умовах глобальних трансформацій : дисертація канд. ек. наук., спец. 08.00.02 – світове господарство

- і міжнародні економічні відносини / Н. С. Сириченко ; Міністерство освіти і науки України, Донецький національний університет. – Вінниця, 2016. – 235 с.
64. Метельская В. В. Эконометрический анализ влияния фактора неопределенности финансовой глобализации на развитие финансовой системы России / В. В. Метельская // Финансы и кредит. – 2018. – № 24 (37). – С. 2204-2222.
65. Фарина О. І. Динамічні моделі оцінювання стабільності фінансової системи України : дисертація канд. ек. наук., спец. 08.00.11 – математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці / О. І. Фарина ; Міністерство освіти і науки України, Національний університет «Києво-могилянська академія». – Київ, 2015. – 212 с.
66. Україна у 2020-2021 роках: наслідки пандемії : консенсус-прогноз / Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. – Київ, 2020. – 31 с.
67. Кремень О. І. Фінанси : навчальний посібник / О. І. Кремень, В. М. Кремень. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 416 с.
68. Oparin Valery Modern Ukrainian Financial Science. Theoretical paradigm & practical concept of public finance : tutorial / Valery Oparin, Viktor Fedosov, Peter Yukhimenko, Andrei Krysovaty. – Kiev : Center for Educational Literature, 2019. – 447 page.
69. Стойко О. Я. Фінанси : навч. посіб. / О. Я. Стойко, Д. І. Дема. – К. : Алерта, 2014. – 432 с.
70. Сушко Н. М. Фінанси : навчальний посібник / Н. М. Сушко, Л. О. Вдовенко, Н. Д. Фаюра. – К. : Центр навчальної літератури, 2019. – 152 с.
71. Фінанси для фінансистів : підручник / Т. Г. Говорушко, К. Багацька, О. Шеремет [та ін.] ; за ред. : Т. Г. Говорушко. – К. : Центр навчальної літератури, 2019. – 612 с.
72. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://minfin.com.ua/> (дата звернення: 10.11.2020).

ДОДАТОК А

**АНАЛІЗ ТЕОРЕТИЧНИХ ОСНОВ СТАНОВЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ
СИСТЕМИ ПІД ВПЛИВОМ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

Таблиця А.1 – Науково -методичні підходи до визначення сутності поняття «фінансова система»

Автор	Визначення
Кремень О. І., Кремень В. М. [67]	Фінансова система за внутрішньою (структурною) будовою є сукупністю відокремлених і взаємопов'язаних сфер та ланок фінансових відносин, які відображають специфічні форми й методи розподілу і перерозподілу ВВП. За організаційною структурою фінансова система – сукупність фінансових органів та інституцій, яка характеризує систему управління фінансами.
Сушко М. Н. [70]	Фінансова система – це сукупність відокремлених, але взаємо-пов'язаних між собою сфер фінансових відносин, що мають особливості в мобілізації та використанні фінансових ресурсів, відповідний апарат управління, правове забезпечення щодо створення та використання грошових фондів, які зосереджені в розпорядженні держави, нефінансового сектора економіки, певних фінансових інститутів, домогосподарств для фінансового забезпечення суспільно-економічного розвитку. Фінансова система за організаційною будовою є сукупністю фінансових органів та інститутів, які займаються управлінням грошовими потоками.
Чуй І. Р. [15]	За внутрішньою будовою фінансова система – це сукупність взаємопов'язаних сфер і ланок фінансових відносин, які відображають специфічні форми та методи розподілу і перерозподілу ВВП, мають певні особливості у формуванні та використанні фондів грошових ресурсів, а також відповідний апарат управління та нормативно- правове забезпечення. За організаційною структурою фінансова система – це сукупність фінансових органів та інститутів, які управляють грошовими потоками та фондами грошових ресурсів.
Коваленко В. М. [1]	Фінансова система – це сукупність відокремлених, але взаємопов'язаних між собою сфер і ланок фінансових відносин, які відображають специфічні форми й методи обміну, розподілу і перерозподілу ВВП, відповідну систему фінансових органів та інститутів. За внутрішньою структурою – це сукупність відносно відокремлених та взаємопов'язаних сфер і ланок, які відображають специфічні форми та методи фінансових відносин. За організаційною будовою – це сукупність фінансових органів та інституцій, які управляють грошовими потоками в економіці та характеризують систему управління фінансами у країні.
Опарін В. М. [7]	За внутрішньою структурою фінансова система – сукупність відносно відокремлених взаємопов'язаних сфер та ланок, які відображають специфічні форми та методи фінансових відносин. За організаційною будовою – сукупність фінансових органів та інституцій, які управляють грошовими потоками.

Продовження таблиці А.1.

Автор	Визначення
Опарін В., Федосов В., Крисоватий А. Юхименко П. І. [68]	<p>Фінансова система – сукупність урегульованих фінансово-правовими нормами окремих ланок фінансових відносин і фінансових установ (інституцій) за допомогою яких формуються, розподіляються і використовуються централізовані і децентралізовані фонди фінансових ресурсів і грошових засобів.</p> <p>За внутрішньою структурою фінансова система є сукупністю дещо відособлених взаємозв'язаних сфер і ланок фінансових відносин, які відображають специфічні форми й методи обміну, розподілу і перерозподілу ВВП.</p> <p>За організаційною будовою фінансова система є сукупністю фінансових органів та інститутів, які керують грошовими потоками в економіці та характеризують систему управління фінансами в країні.</p>
Глущенко А. С. [12]	<p>Фінансова система – сукупність урегульованих фінансово-правовими нормами окремих ланок і фінансових установ, за допомогою яких держава формує, регулює і використовує централізовані грошові фонди: загальнодержавні централізовані фонди (державний бюджет), централізовані фонди цільового призначення, фінанси підприємств, резервні і страхові фонди, фінансовий ринок.</p> <p>Фінансова система – організована сукупність взаємодіючих між собою у визначеному правовому полі складових: державних і недержавних фінансових інститутів, фінансового ринку, фінансових інструментів і технологій, які сукупно забезпечують реалізацію всіх фінансових функцій, необхідних для діяльності держави та ринкової економіки.</p>
Стойко О. Я. Дема Д. І. [69]	<p>Фінансова система – це сукупність урегульованих фінансово-правовими нормами різних сфер фінансових відносин і фінансових установ, за допомогою яких формуються, розподіляються і використовуються централізовані й децентралізовані фонди грошових коштів.</p> <p>За внутрішньою будовою – сукупність відокремлених, але взаємопов'язаних сфер і ланок фінансових відносин, які мають певні особливості в мобілізації та використанні фінансових ресурсів, а також відповідний апарат управління та нормативно-правове забезпечення;</p> <p>За організаційною будовою – сукупність фінансових органів та інститутів, які здійснюють управління грошовими потоками та фондами грошових коштів.</p>
Школьник І. О., Дехтяр Н. А., Люта О. В. [14]	<p>За організаційно-інституційною структурою фінансова система – сукупність фінансових органів та інституцій, які здійснюють управління грошовими потоками та фондами грошових коштів.</p> <p>За внутрішньою будовою фінансова система – сукупність відокремлених, але взаємопов'язаних сфер (узагальнена за певною ознакою складова) та ланок (відособлена складова) фінансових відносин, які мають певні особливості в мобілізації та використанні фінансових ресурсів, а також відповідний апарат управління та нормативно-правове забезпечення.</p>
Говорушко Т. Г. [71]	<p>За внутрішньою структурою фінансова система – сукупність відокремлених, але взаємопов'язаних сфер і ланок фінансових відносин, що відображають специфічні форми та методи розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту.</p> <p>За організаційною структурою – сукупність державних органів та установ, котрі здійснюють фінансову діяльність.</p>

Таблиця А.2 – Принципи фінансової системи [6]

Принцип	Характеристика
Принцип єдності	Означає проведення єдиної фінансової політики у межах усієї фінансової системи. Таке об'єднання всіх складових системи на спільній основі повинно сприяти запобіганню або подоланню суперечностей, що безперечно виникають виходячи із об'єктивних та особливо суб'єктивних умов діяльності.
Принцип повноти	Даний принцип, як зазначено вище, означає включення до складу фінансової системи всіх без винятку економічних суб'єктів та їх фінансових відносин, а також фінансових інститутів, органів влади та управління.
Принцип економічної самостійності.	Усі складові системи у формі фізичних та юридичних осіб повинні мати у межах, визначених правом, власні джерела формування доходів та вільно ними розпоряджатися. Даний принцип витікає з принципів комерційного розрахунку, на базі якого будують свою діяльність фінансові та нефінансові корпорації, та принципу самостійності, на якому будуються міжбюджетні відносини.
Принцип економічної рівності.	Даний принцип означає забезпечення рівних економіко-правових умов діяльності для всіх економічних суб'єктів. Відсутність такої рівності, що проявляється у різного роду пільгах, преференціях тощо, викликає суперечності, проблеми та конфлікти інтересів, що негативним чином відображається на фінансовому стані економічних суб'єктів та економіці загалом.
Принцип самодостатності.	Означає забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності на основі власних ресурсів та внутрішніх резервів. Фінансове забезпечення повинно базуватись, у першу чергу, на самофінансуванні, оскільки кредитування в сучасних умовах надто ризиковане, а бюджетне фінансування майже неможливе.
Принцип верховенства права.	Дотримання даного принципу вкрай важливе при розробці та прийнятті управлінських рішень, які регламентують фінансову діяльність та укладення господарських, кредитних, страхових та інших, фінансового характеру, угод.
Принцип конкурентоспроможності	Передбачає дотримання всіх інших принципів з одночасним посиленням вимог до соціально-економічних результатів діяльності на засадах удосконалення нормативно-правового забезпечення та запровадження кращих міжнародних стандартів.

Таблиця А.3 – Науково-методичні підходи до визначення сутності поняття «фінансова глобалізація» [23]

Автор	Визначення
Шмуклер С.	Фінансова глобалізація – інтеграція внутрішніх національних фінансових систем у міжнародні фінансові ринки та інститути
Чуб О. О.	Фінансова глобалізація – це процес об'єднання в єдину світову систему всієї сукупності міжнародних фінансових відносин
Ніколаєв О.	Фінансова глобалізація – це процес, який виступає складовою частиною загального процесу глобалізації, спрямований на формування єдиного фінансового ринку
Стукало Н. В.	Фінансова глобалізація – вільний та ефективний рух капіталів між країнами та регіонами, функціонування глобального ринку, формування системи наднаціонального регулювання міжнародних фінансів, реалізація глобальних фінансових стратегій ТНК та транснаціональних банків
Хомініч І.	Фінансова глобалізація - є одним із процесів глобалізації, який розуміють як вільний та ефективний рух капіталів між країнами та регіонами, функціонування глобального ринку, формування системи наднаціонального регулювання міжнародних фінансів, реалізацію глобальних фінансових стратегій ТНК та транснаціональних банків
Міркін Я.М. Міркін В.Я.	Глобалізація фінансових ринків – процес стирання кордонів між національними ринками, інтеграції фінансових інструментів, учасників ринку, органів регулювання, механізмів торгівлі цінними паперами стандартизації правил і т. п.
С. Онищенко	<p>Фінансова глобалізація виявляється у наступному:</p> <ul style="list-style-type: none"> – вільне перетікання міжнародних фінансів між країнами і регіонами світової економіки (саме свобода перетікання є запорукою його ефективності); – формування та функціонування глобального (світового) фінансового ринку; – формування системи наднаціонального регулювання міжнародних фінансів; – реалізація глобальної фінансової стратегії глобальних компаній, транснаціональних корпорацій і банків світового масштабу; – узгодження правил регулювання і зниження бар'єрів, що повинно забезпечити вільне переміщення капіталів і дозволити усім фірмам конкурувати на усіх ринках.

ДОДАТОК Б
АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ СУБ'ЄКТІВ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Таблиця Б.1 – ВВП України за категоріями доходу протягом 2011-2019 рр., млн. грн [43]

Показник	Рік								
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Валовий внутрішній продукт	1299991	1404669	1465198	1586915	1988544	2385367	2983882	3560596	3974564
Оплата праці найманих працівників	610615	705837	730653	734943	777646	873829	1170747	1472321	1725004
Податки за виключенням субсидій на виробництво та імпорт - на продукти	177433	191600	181386	204196	299157	362139	464321	542406	565943
Інші податки, пов'язані з виробництвом	3897	-10785	2937	-5	16754	7205	2951	5225	-39
Валовий прибуток, змішаний дохід	508046	518017	550222	647781	894987	1142194	1345863	1540644	1683656

Таблиця Б.2 – ВВП України за категоріями використання протягом 2011-2019 рр., млн. грн [43]

Показник	Рік								
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Валовий внутрішній продукт	1299991	1404669	1465198	1586915	1988544	2385367	2983882	3560596	3974564
Кінцеві споживчі витрати	1094231	1221163	1329632	1429959	1723629	2032328	2618126	3209292	3785133
у тому числі:									
домашніх господарств	858905	950212	1047096	1120876	1331526	1569702	1977640	2438778	2954221
некомерційних організацій, що обслуговують домашні господарства	9619	8984	10265	12873	15788	18899	23865	30977	39341
сектору загального державного управління	225707	261967	272271	296210	376315	443727	616621	739537	791571
у тому числі:									
індивідуальні споживчі витрати	147603	174615	184189	183008	220859	251661	358480	415216	412640
колективні споживчі витрати	78104	87352	88082	113202	155456	192066	258141	324321	378931
Валове нагромадження	291678	305031	270895	212591	316841	518201	595194	661801	500614
у тому числі:									
валове нагромадження основного капіталу	229403	266795	247054	224327	269422	368691	470327	628296	716187
зміна запасів матеріальних оборотних коштів	61774	37508	23641	-12077	47231	148581	124730	32721	-216985
придбання за виключенням вибуття цінностей	501	728	200	341	188	929	137	784	1412
Експорт товарів і послуг	647608	670319	629401	771129	1045928	1175953	1432690	1609365	1636416
Імпорт товарів і послуг (-)	733526	791844	764730	826764	1097854	1341115	1662128	1919862	-1947599

Таблиця Б.3 – Ресурси інституційних секторів економіки протягом 2011-2019 рр., млн. грн. [43]

Інституційні сектори економіки						
Рік	Нефінансові корпорації	Фінансові корпорації	Сектор загального державного управління	Домашні господарства	Некомерційні організації, що обслуговують домашні господарства	Уся економіка
Випуск (в основних цінах)						
2011	2181669	94731	249238	359929	9716	2895283
2012	2331305	98393	290718	421011	9226	3150653
2013	2299464	104834	304374	469787	11099	3189558
2014	2435632	115273	307820	484536	10766	3354027
2015	3075741	105376	366993	627293	13838	4189241
2016	3759145	104685	429010	748944	16510	5058294
2017	4628384	117954	582567	904790	21702	6255397
2018	5504780	145866	718471	1096406	27946	7493469
2019	6021569	154445	816847	1223487	22935	8239284
Проміжне споживання						
2011	1477191	31383	73529	143711	4019	1729833
2012	1615180	37349	86149	147020	2798	1888496
2013	1558494	38407	83826	168780	3687	1853194
2014	1646698	45850	95751	179102	3907	1971308
2015	2085090	39532	128668	240801	5763	2499854
2016	2540823	41285	147383	298798	6777	3035066
2018	3759899	50683	234782	417951	11964	4475279
2019	4106287	43301	241676	443319	5173	4839757
Валова додана вартість						
2011	704478	63348	175709	216218	5697	1165450
2012	716125	61044	204569	273991	6428	1262157
2013	740970	66427	220548	301007	7412	1336364
2014	788934	69423	212069	305434	6859	1382719
2015	990651	65844	238325	386492	8075	1689387
2016	1218322	63400	281627	450146	9733	2023228
2017	1465739	79138	398746	563602	12336	2519561
2018	1744881	95183	483689	678455	15982	3018190
2019	1915282	111144	575171	780168	17762	3399527
Валовий прибуток, змішаний дохід						
2011	266971	34512	17932	203594	1423	524432
2012	232061	26519	24088	252896	897	536461
2013	236775	31561	26043	274060	1201	569640
2014	304134	35489	23955	283510	693	647781
2015	468159	37335	28969	359465	1059	894987
2016	654761	30840	34558	420461	1574	1142194
2017	725026	39807	48360	530919	1751	1345863
2018	792759	45695	62980	636858	2352	1540644
2019	812048,4	54772,4	72215,4	738421,4	6198,4	1683656

Продовження таблиці Б.3.

Інституційні сектори економіки						
Рік	Нефінансові корпорації	Фінансові корпорації	Сектор загального державного управління	Домашні господарства	Некомерційні організації, що обслуговують домашні господарства	Уся економіка
Валове сальдо первинних доходів						
2011	97188	48726	206907	928570	1426	1282817
2012	69318	38916	230501	1103504	963	1443202
2013	53837	44816	240242	1160117	1407	1500419
2014	150556	52900	222745	1141511	1060	1568772
2015	259969	39800	374728	1321031	1328	1996856
2016	464290	65286	366282	1525232	1980	2423070
2017	446101	102575	500408	2000811	2341	3052236
2018	454622	121785	589085	2482911	3348	3651751
2019	495387	111740	621480	2846686	3275	4078568
Валовий наявний дохід						
2011	36259	47936	234036	992101	11082	1321414
2012	27802	15526	255639	1177211	9983	1486161
2013	18998	14807	259423	1245860	11034	1550122
2014	120802	31559	266955	1180902	13328	1613546
2015	241376	13716	406608	1398499	16398	2076597
2016	390468	21868	459688	1624382	19367	2515773
2017	324471	48800	688163	2061009	26183	3148626
2018	328030	50001	804336	2534840	33889	3751096
2019	435443	13451	873280	2884142	29625	4235941
Чисте заощадження						
2011	-62289	43148	-21328	123123	-57	82597
2012	-101006	10991	-44801	147280	-140	12324
2013	-119535	10084	-54371	116266	-737	-48293
2014	-16660	26825	-53210	30780	-238	-12503
2015	65030	9056	1324	31073	-449	106034
2016	161462	15573	-18597	12591	-1106	169923
2017	74520	41437	23182	30638	567	170344
2018	35703	40923	1819	31547	560	110552
2019	130363	4088	15853	-117786	-8450	24068

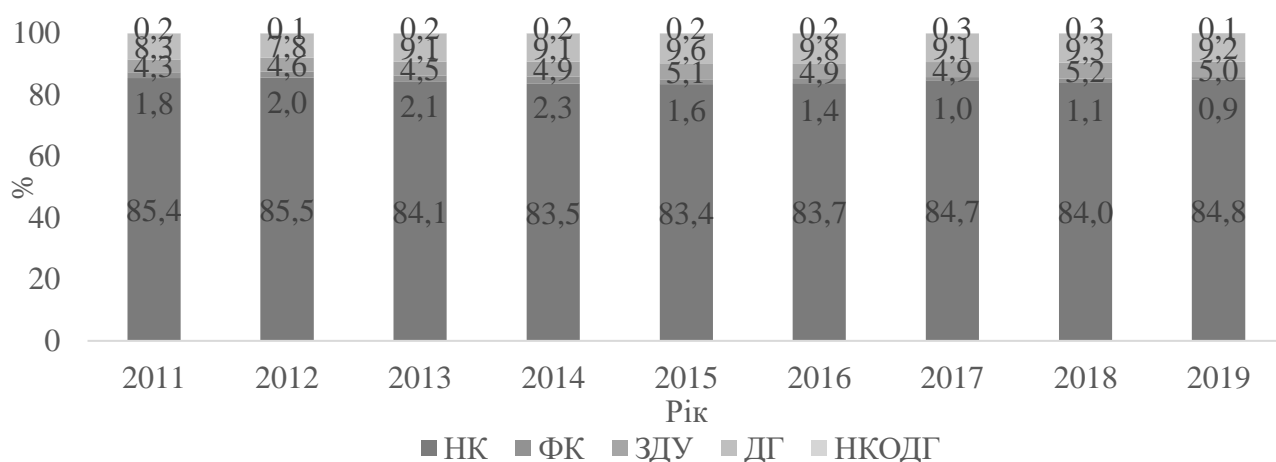

Рисунок Б.1 – Структура проміжного споживання за інституційними секторами економіки України протягом 2011-2019 рр., % [43]

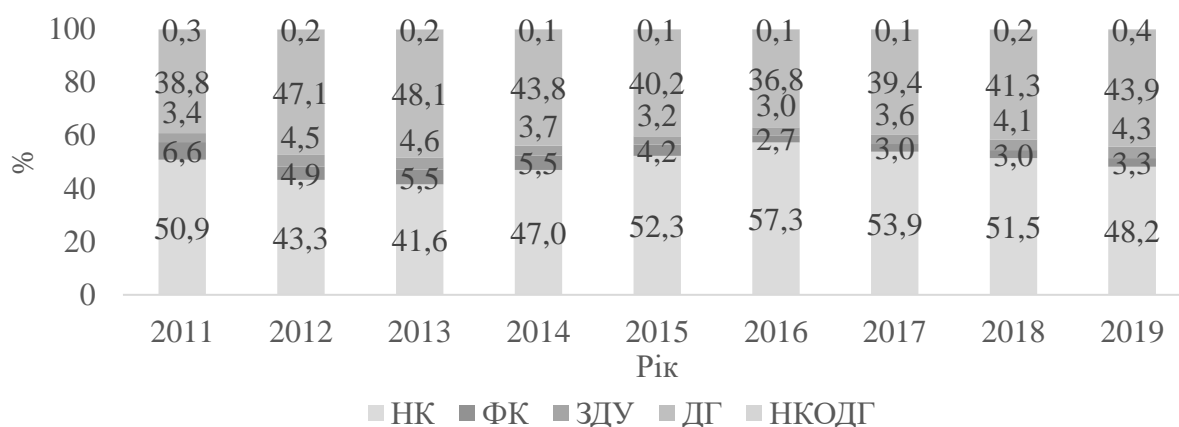

Рисунок Б.3 – Структура валового прибутку, змішаного доходу за інституційними секторами економіки України протягом 2011-2019 рр., % [43]

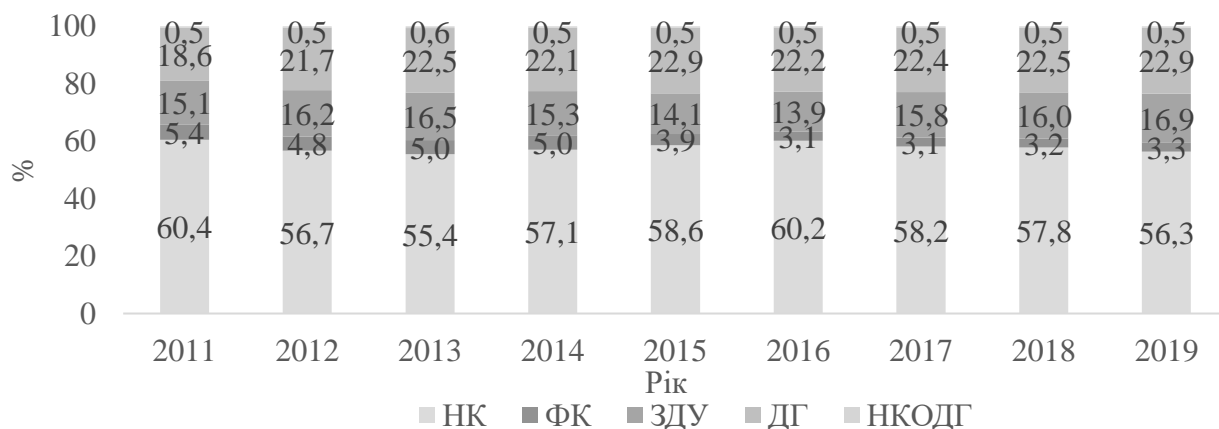

Рисунок Б.2 – Структура валової доданої вартості за інституційними секторами економіки України протягом 2011-2019 рр., % [43]

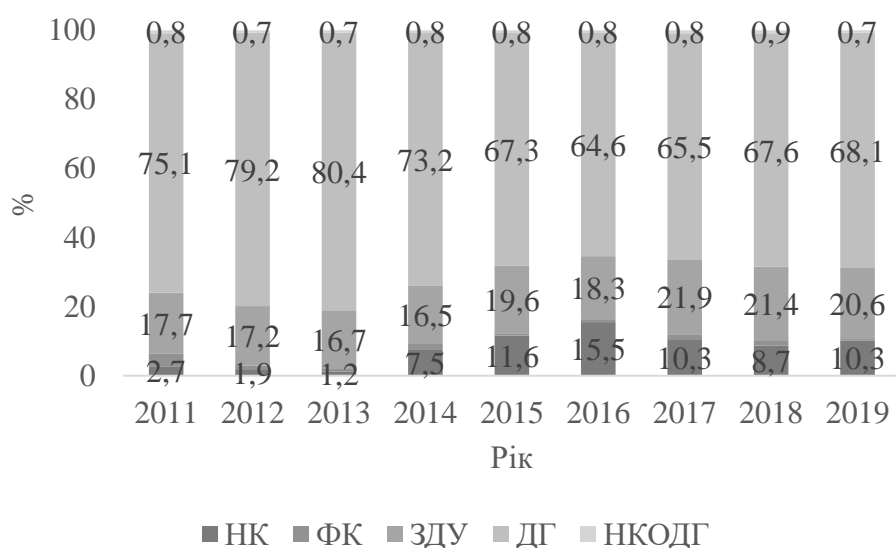

Рисунок Б.4 – Структура валового наявного доходу за інституційними секторами економіки України протягом 2011-2019 рр., % [43]

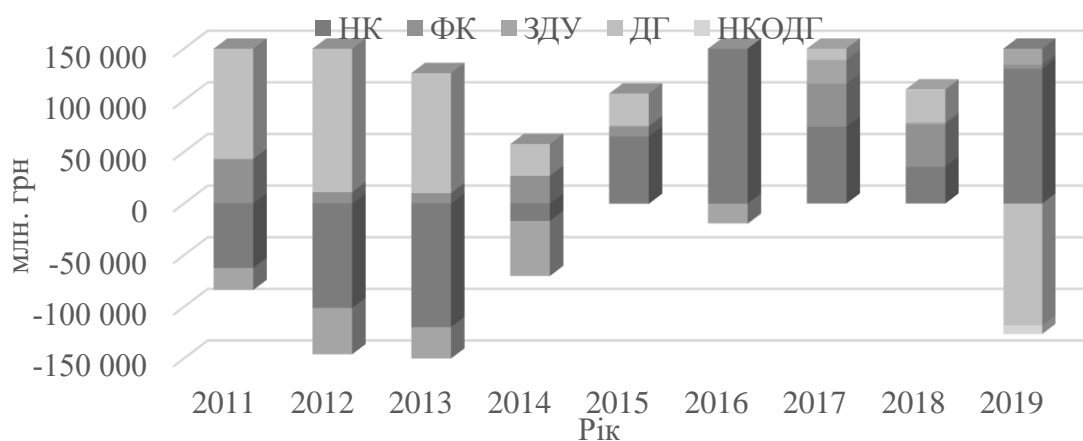

Рисунок Б.5 – Чисте заощадження за інституційними секторами економіки за 2011-2019 рр., млн. грн [43]

Таблиця Б.4 – Обсяги реалізованої продукції суб'єктами господарювання України протягом 2011-2019 рр. [43]

Вид діяльності	Код за КВЕД	Рік	Обсяги реалізованої продукції, млн. грн			Обсяги реалізованої продукції, %	
			Усього	У т. ч.		Фізичні особи-підприємці	Юридичні особи
				Фізичні особи-підприємці	Юридичні особи		
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	А	2011	130604460,3	3643215,1	126961245,2	2,8	97,2
		2012	167332560,7	4721429,5	162611131,2	2,8	97,2
		2013	166277896,3	5147560,3	161130336,0	3,1	96,9
		2014	220163329,8	6233482,6	213929847,2	2,8	97,2
		2015	372033358,7	9723369,0	362309989,7	2,6	97,4
		2016	414799904,0	11154101,6	403645802,4	2,7	97,3
		2017	467636140,8	13256038,2	454380102,6	2,8	97,2
		2018	540509371,9	15412480,5	525096891,4	2,9	97,1
		2019	572748270,0	16422397,9	556325872,1	2,9	97,1
Промисловість	В+С+D+E	2011	1478701890,0	13909767,3	1464792122,7	0,9	99,1
		2012	1517617633,9	18687956,8	1498929677,1	1,2	98,8
		2013	1493850021,9	20758553,7	1473091468,2	1,4	98,6
		2014	1567714010,0	21099110,2	1546614899,8	1,3	98,7
		2015	1917185592,3	29650233,4	1887535358,9	1,5	98,5
		2016	2343000401,4	37304528,0	2305695873,4	1,6	98,4
		2017	2862308883,8	44539976,3	2817768907,5	1,6	98,4
		2018	3302543681,5	54165047,4	3248378634,1	1,6	98,4
		2019	3289388921,9	59343682,8	3230045239,1	1,8	98,2
Будівництво	F	2011	124813386,8	4393905,8	120419481,0	3,5	96,5
		2012	159430507,4	3639826,0	155790681,4	2,3	97,7
		2013	144765741,0	3640042,0	141125699,0	2,5	97,5
		2014	154619009,8	4152447,9	150466561,9	2,7	97,3
		2015	150540519,6	7668580,4	142871939,2	5,1	94,9
		2016	180966500,7	11261161,6	169705339,1	6,2	93,8
		2017	236497259,9	15092367,8	221404892,1	6,4	93,6
		2018	322096219,0	19378187,5	302718031,5	6,0	94,0
		2019	394919382,9	24158770,1	370760612,8	6,1	93,9

Продовження таблиці Б.4.

Вид діяльності	Код за КВЕД	Рік	Обсяги реалізованої продукції, млн. грн			Обсяги реалізованої продукції, %	
			Усього	У т. ч.		Фізичні особи-підприємці	Юридичні особи
				Фізичні особи-підприємці	Юридичні особи		
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	2011	1720868892,1	133752416,2	1587116475,9	7,8	92,2
		2012	1783736849,3	160127265,8	1623609583,5	9,0	91,0
		2013	1782399634,8	170265284,2	1612134350,6	9,6	90,4
		2014	1795659899,1	165969310,5	1629690588,6	9,2	90,8
		2015	2159334173,9	206076443,4	1953257730,5	9,5	90,5
		2016	2628672007,0	242980459,2	2385691547,8	9,2	90,8
		2017	3351185846,0	289532900,5	3061652945,5	8,6	91,4
		2018	4110094296,3	345729395,6	3764364900,7	8,4	91,6
		2019	4345851191,2	387480095,6	3958371095,6	8,9	91,1
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	H	2011	200477639,3	15713366,1	184764273,2	7,8	92,2
		2012	228906608,6	16606790,0	212299818,6	7,3	92,7
		2013	224523461,5	17385215,7	207138245,8	7,7	92,3
		2014	223068373,5	19507113,9	203561259,6	8,7	91,3
		2015	322291245,0	28331820,5	293959424,5	8,8	91,2
		2016	398913665,9	33581013,2	365332652,7	8,4	91,6
		2017	479013702,7	41787236,8	437226465,9	8,7	91,3
		2018	556047389,3	53818759,4	502228629,9	9,7	90,3
		2019	603015829,9	60047613,5	542968216,4	10,0	90,0
Інформація та телекомунікації	J	2011	82637884,8	8289662,6	74348222,2	10,0	90,0
		2012	90074401,1	10719539,6	79354861,5	11,9	88,1
		2013	94278186,5	13867819,2	80410367,3	14,7	85,3
		2014	105689616,4	21586058,6	84103557,8	20,4	79,6
		2015	141479641,1	40889263,4	100590377,7	28,9	71,1
		2016	175050869,4	57643689,8	117407179,6	32,9	67,1
		2017	216803866,6	77686813,7	139117052,9	35,8	64,2
		2018	273742187,5	108459729,2	165282458,3	39,6	60,4
		2019	334865257,8	136588602,3	198276655,5	40,8	59,2

Продовження таблиці Б.4.

Вид діяльності	Код за КВЕД	Рік	Обсяги реалізованої продукції, млн. грн			Обсяги реалізованої продукції, %	
			Усього	У т. ч.		Фізичні особи-підприємці	Юридичні особи
				Фізичні особи-підприємці	Юридичні особи		
Фінансова та страхова діяльність	К	2011	272059685,6	2882965,6	269176720,0	1,1	98,9
		2012	269820466,2	1702898,8	268117567,4	0,6	99,4
		2013	196568942,0	1457592,7	195111349,3	0,7	99,3
		2014	209425659,0	1552765,0	207872894,0	0,7	99,3
		2015	236454908,2	2388675,3	234066232,9	1,0	99,0
		2016	214430110,1	2930327,0	211499783,1	1,4	98,6
		2017	222521600,5	3188458,2	219333142,3	1,4	98,6
		2018	283551533,6	3748679,6	279802854,0	1,3	98,7
		2019	306952250,3	4533294,9	302418955,4	1,5	98,5

Таблиця Б.5 – Динаміка доходів та витрат населення України протягом 2011-2019 рр., млн. грн [43]

Показник	Рік								
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Доходи									
Усього, у т. ч.	1 266 753	1 457 864	1 548 733	1 516 768	1 772 016	2 051 331	2 652 082	3 248 730	3 699 346
заробітна плата	529 133	609 394	630 734	615 022	709 590	898 326	1 209 097	1 529 367	1 753 337
прибуток та змішаний дохід	200 230	224 920	243 668	254 307	323 506	378 213	477 854	572 065	678 275
доходи від власності (одержані)	68 004	80 769	87 952	85 114	80 035	75 452	78 673	91 164	94 481

Продовження таблиці Б.5.

Показник	Рік								
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Доходи									
соціальні допомоги та інші одержані поточні трансферти	469 386	542 781	586 379	562325	658885	699340	886458	1056134	1173253
Наявний дохід	988 983	1 149 244	1 215 457	1151656	1362599	1582293	2008278	2470325	2838056
Реальний наявний дохід	108	113,9	106,1	88,5	79,6	102	110,9	110,9	–
Витрати та заощадження									
Усього, у т. ч.	1 266 753	1 457 864	1 548 733	1516768	1772016	2051331	2652082	3 248 730	3699346
придбання товарів та послуг	1 030 635	1 194 791	1 304 031	1316757	1568173	1840262	2359985	2884971	3406202
доходи від власності (сплачені)	29 064	18 567	21 091	23495	18583	15564	21561	29975	39273
поточні податки на доходи, майно та інші сплачені поточні трансферти	83 931	97 226	107 345	145736	154187	182914	239898	302237	370036
нагромадження нефінансових активів	-1 159	-2 954	5 378	2912	-2117	-5481	-32060	-22889	-21148
приріст фінансових активів	124 282	150 234	110 888	27868	33190	18072	62698	54436	-95017

ДОДАТОК В
АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КРАЇН СНД

Таблиця В.1 – Основні показники зовнішньоекономічної діяльності країн СНД протягом 2015-2019 рр., млн. дол. США [60, 61]

Країна	Рік				
	2015	2016	2017	2018	2019
Експорт товарів					
Арменія	1 623,9	1 890,7	2 378,3	2630,4	3210
Білорусь	26 189,7	23 099,8	28 651,9	33249,4	32314,7
Республіка Казахстан	46 294,2	37 262,5	49 293,7	59630,1	57822
Киргизька Республіка	1 812,4	1 543,9	1 775,8	1803,7	2004,3
Молдова	1 507,0	1 547,3	1 857,7	1962,1	2116,3
Російська Федерація	341 467,2	281 849,9	352 974,8	443129,1	419850,7
Таджикистан	558,3	691,2	873,1	874	1001,1
Україна	35 428,0	33 560,0	39 689,0	43345	46113
Імпорт товарів					
Арменія	2 810,3	2 835,1	3 860,4	4419,5	5015,4
Білорусь	28 327,3	25 611,1	31 575,3	35900,7	36391,4
Республіка Казахстан	33 645,3	28 069,3	31 849,8	33271,2	38704,1
Киргизька Республіка	3 796,4	3 644,4	4 157,8	4542,9	4568,7
Молдова	3 595,1	3 635,3	4 426,7	5270,9	5429
Російська Федерація	192 954,5	191 588,0	237 992,6	248701,2	254599
Таджикистан	2 825,2	2 604,1	2 389,8	2746,4	2921
Україна	38 737,0	40 502,0	49 061,0	55954	60445
Торгівельний баланс					
Арменія	-1 186,4	-944,4	-1 482,1	-1 789,1	-1 805,5
Білорусь	-2 137,6	-2 511,3	-2 923,4	-2 651,3	-4 076,5
Республіка Казахстан	12 649,0	9 193,2	17 444,0	26 358,9	19 117,9
Киргизька Республіка	-1 984,0	-2 100,5	-2 382,1	-2 739,1	-2 564,4
Молдова	-2 088,1	-2 088,0	-2 569,0	-3 308,8	-3 312,8
Російська Федерація	148 512,7	90 261,9	114 982,2	194428,8	165 251,7
Таджикистан	-2 267,0	-1 912,8	-1 516,7	-1 888,3	-1 919,9
Україна	-3 309,0	-6 942,0	-9 372,0	-12 609,0	-14 332,0
Експорт послуг					
Арменія	1 512,7	1 609,7	1 895,0	2 069,9	2 430,7
Білорусь	6 647,7	6 817,6	7 819,0	8 720,8	9 616,4
Республіка Казахстан	6 480,4	6 306,8	6 436,6	7 274,9	7 773,6
Киргизька Республіка	843,4	841,0	823,8	796,4	1 082,7
Молдова	974,8	1 046,2	1 252,7	1 468,0	1 534,6
Російська Федерація	51 742,3	50 554,4	57 818,0	64 625,7	62 785,8
Таджикистан	252,4	231,8	252	242,2	242,4
Україна	12 369,0	12 448,0	14 087,0	15 772,0	17 340,0

Продовження таблиці В.1.

Імпорт послуг					
Арменія	1 607,30	1 681,10	1 957,60	2 227,70	2 454,10
Білорусь	4 335,80	4 383,80	4 829,60	5 375,70	5 832,60
Республіка Казахстан	11 851,10	11 062,80	10 849,50	11 870,70	11 428,50
Киргизька Республіка	957,1	1 044,50	915,8	969,9	1 020,80
Молдова	830,9	828	937,4	1 094,70	1 181,80
Російська Федерація	88 617,00	74 381,40	88 913,90	94 564,20	98 999,60
Таджикистан	493,8	369,5	538,7	457,8	487,8
Україна	10 751,00	10 976,00	13 325,00	14 450,00	15 564,00
Баланс послуг					
Арменія	-94,6	-71,4	-62,6	-157,8	-23,4
Білорусь	2 311,9	2 433,8	2 989,4	3 345,1	3 783,8
Республіка Казахстан	-5 370,7	-4 756,0	-4 412,9	-4 595,8	-3 654,9
Киргизька Республіка	-113,7	-203,5	-92,0	-173,5	61,9
Молдова	143,9	218,2	315,3	373,3	352,8
Російська Федерація	-36 874,7	-23 827,0	-31 095,9	-29 938,5	-36 213,8
Таджикистан	-241,4	-137,7	-286,7	-215,6	-245,4
Україна	1 618,0	1 472,0	762,0	1 322,0	1 776,0
Прямі іноземні інвестиції					
Арменія	178,5	338,1	245,7	254,1	254,1
Білорусь	1 568,30	1 246,90	1 274,20	1 474,90	1 273,30
Республіка Казахстан	6 614,70	16 975,10	4 542,30	208,1	3 587,90
Киргизька Республіка	754,5	615,9	93,8	46,6	210,7
Молдова	271,0	91	123,2	232	593
Російська Федерація	6 478,40	32 538,90	27 886,30	8 784,80	31 974,80
Таджикистан	391,2	344,1	200,1	220,9	212,8
Україна	3 050,0	3 441,0	2 827,0	2 476,0	5 833,0

Рисунок В.1 – Структура експорту товарів країн СНД протягом 2015-2019 рр., % [60]

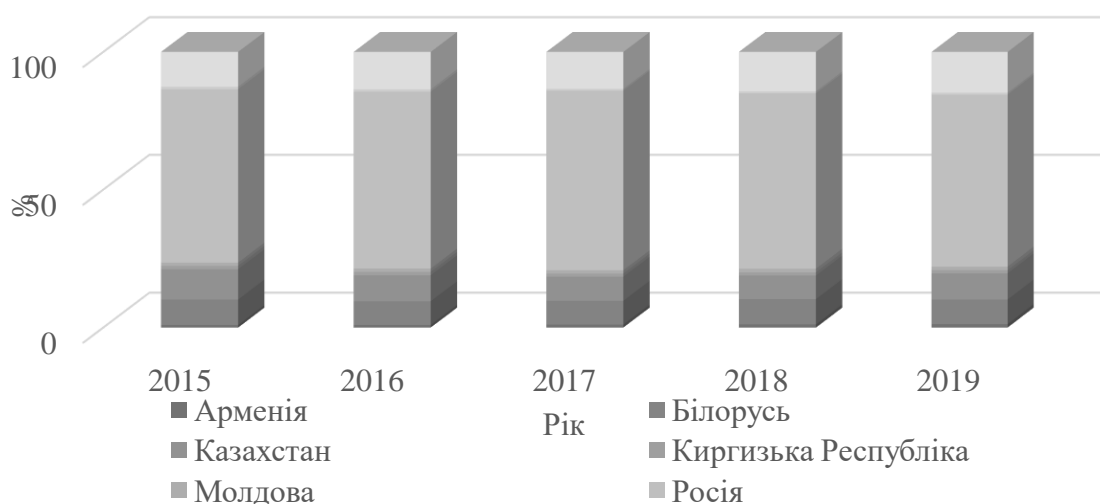

Рисунок В.2 – Структура імпорту товарів країн СНД протягом 2015-2019 рр., % [60]

ДОДАТОК Г

**ЕКОНОМЕТРИЧНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ ФАКТОРІВ
НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК ФІНАНСОВОЇ
СИСТЕМИ**

Таблиця Г.1 – Вхідні дані для розрахунку економетричної моделі [72]

Рік	ВВП, млн. грн	Експорт товарів та послуг, % до ВВП	Імпорт товарів та послуг, % до ВВП	Грошовий агрегат М2, % до ВВП	ПШ, % до ВВП	Грошові перекази громадян, % до ВВП	Індекс інфляції
2010	1082569	50,75	53,66	55,13	4,22	4,30	109,1
2011	1316600	53,77	59,17	51,78	4,30	4,30	104,6
2012	1408889	50,92	59,29	54,73	4,09	4,28	99,8
2013	1454931	46,87	55,37	62,29	2,23	4,66	100,5
2014	1566728	49,15	53,24	60,98	0,23	4,92	124,9
2015	1979458	52,77	54,76	50,21	3,32	7,68	143,3
2016	2383182	49,29	55,52	46,26	3,50	8,08	112,4
2017	2982920	47,95	54,27	40,52	1,96	8,28	113,7
2018	3558706	45,21	53,81	35,79	1,80	8,49	109,8
2019	3974564	41,17	49,00	32,71	1,57	5,87	104,1

Переменная	Корреляції (Таблиця)						
	x1	x2	x3	x4	x5	x6	y
x1	1,000000	0,765182	0,587588	0,638127	-0,250486	0,339532	-0,790381
x2	0,765182	1,000000	0,483120	0,644983	-0,282831	-0,183723	-0,846774
x3	0,587588	0,483120	1,000000	0,167779	-0,657791	0,061188	-0,926120
x4	0,638127	0,644983	0,167779	1,000000	-0,243325	-0,187063	-0,686117
x5	-0,250486	-0,282831	-0,657791	-0,243325	1,000000	0,426976	0,681533
x6	0,339532	-0,183723	0,061188	-0,187063	0,426976	1,000000	-0,431713
y	-0,790381	-0,846774	-0,926120	-0,686117	0,681533	-0,431713	1,000000

Рисунок Г.1 – Скрін перевірки моделі на мультиколінеарність у пакеті
аналізу STATISTIKA

Результаты множ. регрессии

Зав.перем.: y	Множест. R = ,99896146	F = 240,3481
	R2= ,99792400	сс = 6,3
Число набл.: 10	Скоррект. R2= ,99377201	p = ,000413
	Стандартная ошибка оценки: 80191,464475	
Св.член: 6820797,7924	Ст.ошибка: 795106,6	t(3) = 8,5785 p = ,0033

---

x1 бета=-,56	x2 бета=,231	x3 бета=-,67
x4 бета=-,12	x5 бета=,047	x6 бета=,209

Рисунок Г.2 – Скрін результатів багатofакторної регресії у пакеті аналізу STATISTIKA

Итоги регрессии для зависимой переменной: y (Таблица) R= ,99896146 R2= ,99792400 Скоррект. R2= ,99377201 F(6,3)=240,35 p<,00041 Станд. ошибка оценки: 80191,						
N=10	БЕТА	Ст.Ош. БЕТА	В	Ст.Ош. В	t(3)	p-знач.
Св.член			6820798	795106,6	8,5785	0,003330
x1	-0,556346	0,106098	-151921	28972,2	-5,2437	0,013503
x2	0,230897	0,074359	79315	25543,0	3,1052	0,053082
x3	-0,672744	0,051943	-67651	5223,4	-12,9517	0,000994
x4	-0,116557	0,050343	-86666	37433,0	-2,3152	0,103534
x5	0,047490	0,053383	26344	29612,8	0,8896	0,439212
x6	0,208689	0,071820	16106	5542,8	2,9057	0,062212

Рисунок Г.3 – Скрін регресії залежної змінної у пакеті аналізу STATISTIKA

Статистика	Значение
Множест. R	0,998961462
Множест. R2	0,997924003
Скоррект. R2	0,993772008
F(6,3)	240,348079
p	4,0004128
Стд. Ош. Оценки	80191,4645

Рисунок Г.4 – Скрін підсумкових статистичних характеристик моделі у пакеті аналізу STATISTIKA

x1 43,44
 x2 49,75
 x3 38,98
 x4 1,5
 x5 6,05
 x6 106,8

ОК
 Отмена

Общее значение
 0
 Применить

Рисунок Г.5 – Скрін проведення прогнозування результативного показника у пакеті аналізу STATISTIKA

Переменная	Предск.значения для (Таблица перемен.: Пер1		
	В-Веса	Значение	В-Веса * знач.
x1	-151921	40,4400	-6143702
x2	79315	49,4500	3922130
x3	-67651	37,9800	-2569400
x4	-86666	1,5000	-164666
x5	26344	6,0500	159380
x6	16106	106,8000	1720119
Св.член			6820798
Предсказанные			3744659
-95,0%ИС			3437224
+95,0%ИС			4052094

Рисунок Г.6 – Скрін прогнозного значення результативного показника у пакеті аналізу STATISTIKA